

Нали той е директорът и по същество отчита своята дейност.

Забелязвам, че му липсва прямотата от предишния отчет. Възприятията му за истината като че ли са започнали да се притъпяват. Той е някак примирен. Вероятно се е убедил, че при съществуващото държавно устройство на постоянен несигурен преход да се бориш с корупцията е все едно да наливаш вода от пусто в празно. Все пак изцяло цитира предложението на проф. Стефан Стоилов, отдавна превърнато в решение, което не се изпълнява. Парламентарните комисии – Законодателната, Икономическата, Социалната и по Бюджета и финансите – въобще не са си мръднали пръста. Не са казали нито „да“, нито „не“.

– Аз оставям това без коментар – заявява уталожено Стефан Чанев.

А тъкмо тази безотговорност на парламента се нуждае от коментар!

II

ПЕТКО ПЛЕТ ЗАПЛИТА...*

На 2 ноември 1990 г. Великото народно събрание приема Закон за създаването на Агенцията за чуждестранна помощ.

Мотиви. Тежко икономическо положение на страната. Желание и готовност на правителствени и неправителствени организации в чужбина да оказват помощ на България. Надежда, че ще се появи нов план „Маршал“ за страните от Югоизточна Европа, тръгнали по пътя на пазарната икономика.

Председателят на Законодателната комисия Александър Джеров изрично подчертава:

„Абсолютно необходимо е получената и разпределена помощ да се освобождава от такси, данъци, акцизи и мита, тъй като това са плащания в полза на държавата и не е редно държавата по този начин да реализира доходи за сметка на чуждестранната помощ...“

Агенцията е под контрола на Великото народно събрание. Задължена е всяка година да се отчита пред него. Месечно тряб-

* Заглавието е перифраза от платената публикация на Петко Симеонов „Петко плет разплита“, излязла едновременно в „Дума“ – бр. 40, и „Труд“ – бр. 45, през 1992 г.

ва да информира председателя/президента на републиката за своята дейност.

По-нататък в мотивите се дефинира понятието „помощ с хуманитарна цел“. Обяснява се, че това е „помощ, която се предоставя на българската държава във вид на дарения“.

На 7 януари 1991 г. председателят/президентът д-р Желю Желев назначава Петко Симеонов за директор на Агенцията за чуждестранна помощ.

По това време Петко е нашумяла политическа фигура. Директорстващ член на БКП и на Клуба за подкрепа на гласността и преустройството. Един от законните бащи на Съюза на демократичните сили. Активен участник в Кръглата маса. Шеф на Централния предизборен клуб на СДС. Директор на вестник „Демокрация“. Председател на Парламентарната комисия по демографската политика на Великото народно събрание.

Но аз го познавам от преди, когато е дързък, напорист социолог, занимаващ се с индивидуалната дейност на индивидите. (Впрочем на тази тема е и монографията му.) По това време той няма пропуск за тихите коридори на властта и може би затова е така шумен в изявите си. Той е барабар с всички, които по един или друг начин се опъват на тоталитаризма. Нико Яхиел и Стоян Михайлов – тези „висши партийни функционери, но почтени хора“ (както по-сетне пише за тях Петко Симеонов), го закрилят при честите му съгрешения. Те го препоръчват на Дамян Обрешков да бъде назначен във в. „Труд“ като заместник главен редактор на обществени начала.

Спомням си как Дамян Обрешков го представи на редколегиата:

– Това е другарят Петко Симеонов, социолог, писател и журналист. Ще наблюдава Клуба на социолога.

Петко става от стола и прави няколко несръчни поклона. Костюмирал се е специално за случая. Но нито костюмът, нито вратовръзката му стоят добре.

Главният вади от барчето бутилка коняк. Иска да полеем случая. Петко прави гримаса на гузна носталгия: „Аз моето съм си го изпил отдавна“ – казва. „То и аз съм си изпил моето – забелязва главният. – Ама при подобни случаи...“

Петко се чуква за наздраве и оставя чашата на масата, без

дори да я близне. Сетне се извинява, че имал някаква неотложна работа в Института по социология, и напуска. Когато затваря вратата след себе си, Дамян Обрешков доверително съобщава:

– Пращат ни го другарите Нико Яхиел и Стоян Михайлов.

Петко Симеонов си остава чужд както на редколегията, така и на редакцията. Мярка се от дъжд на вятър. С журналистите се държи някак дистанцирано, да не кажа важно. Обикновено пребивава в талашитената стаичка на Клуба на социолога, там, където се раждат и осъществяват идеите на Стефка Матеева. Няма отделен кабинет като другите заместник главни редактори (Евелина Георгиева, Радко Трифонов и Тошо Тошев). И това е свидетелство, че назначението му не е минало по каналния номенклатурен ред.

Въпреки това присъствието му по страниците на вестника видимо се усеща. Публикациите на клуба стават все по-зъбати и по-аргументирани.

Петко Симеонов е един от свидетелите на журналистическото ми разследване за корупцията в Етрополе. На няколко пъти ме информира за доброто отношение на Нико Яхиел и Стоян Михайлов към мен. * По този начин сякаш иска да ми внуши да не се плаша от санкциите, надвиснали над главата ми.

Когато Централната контролно-ревизионна комисия на БКП по нареждане на Тодор Живков ме обявява за национален клеветник и черногледец, Петко Симеонов категорично застава на моя страна. Не участва в партийното събрание на в. „Труд“ – още не е зачислен в организацията. Но съветва партийната секретарка Евелина Георгиева много-много да не се впряга, защото „утре нещата може да се променят и тя ще се срамува“. Пише открито писмо до члена на Политбюро на ЦК на БКП Милко Балев, в което покрай многото други проблеми се спира и на „случая с етрополския прокурор“.**

По време на ледниковия ми период Петко Симеонов се мъчи да набие в съзнанието ми чувство за историзъм. Кара ме да си вода подробен дневник. Съветва ме да съхраня документите от

* След 10 ноември в книгите си „Тодор Живков и едноличната власт“ и „Живковизмът през призмата на една лична драма“ Нико Яхиел и Стоян Михайлов описват отзвук от разследването ми в най-висшите ешелони на тоталитарната власт.

** Вж. книгата ми „Корупция, облечена във власт“, с. 428 и 429

разследването си, като извадя копия и ги предам в различни сигурни ръце. (Нещо, което наистина правя.)

Да, познавам Петко много преди да сърфира върху вълните на новата власт. И не мога да разбера защо се нагърбва все с неща, които не са му по сърце. Той е творец по природа – разказите, новелите и романите му тепърва ще се оценяват от литературната критика. Хайде, като е толкова напорист, нека се занимава с политика. Там поне любителството е на мода. Можеш да биеш водата колкото си щещ, за да я накараш да пусне масло. И никой няма да се усъмни в твоята вменияемост. Но в държавната администрация не е така. Изисква се управленски опит и професионализъм.

В книгата си „Голямата промяна“ Петко Симеонов сам признава, че почти нищо не разбира от стопанска дейност. Описва бъркотията и хаоса при използването на подарената от чужбина техника на СДС. Новите ксерокси се развалят за броени минути. (Дарителите от Гърция се чудят дали не се е вършеело с тях!) Новите автомобили след месец експлоатация се превръщат в таратайки. „Прогорели от фасове седалки, под тях дамски превръзки и дамски пликчета, оплескана с кръв и повръщано тапичерия, разбита арматура, повредена ходова част. Някои от колите направо изчезват. Разфасоват се и се продават на части.“

Признанията му са свидетелство, че на политическата сцена на България устремно се появяват нови варвари, пребойдисани в сиъно. Те са свидетелство и за това, че авторът им не е човек за отговорна работа там, където непрекъснато играе калемът. Може би мрежата на икономиката в сянка (за която по-сетне Петко Симеонов ще напише голяма статия в едно канадско списание) е търсила тъкмо такъв човек – наивен и доверчив по отношение на работата и нехаен по отношение на отчетността. Тази мрежа успява така да го прихлуши, че той, без да се усети, става неин пленник.

Председателят/президентът на републиката, когато му връчва указа за назначение, определя бъдещата му дейност „като изключително политически представителна...“ Предоставя му стаи от председателството/президентството за седалище на агенцията. (По това време раздутата щатна напаст още не е заразила управляващите.) Дава му право сам да си избере помощници и да ги натовари с отговорности.

Веднага след издаването на указа по стародавна българска традиция започват ходатайствата. Леа Коен първа предлага за

заместник-директор на агенцията да бъде назначен Спас Русев, човек, свързан със „Софийските музикални седмици“. Юлия Берберян също набляга на тази кандидатура. (Та той разбира и от тенис. Може да прехвърля топката. Знае и да забива!) Особено настойчив в застъпничеството си е Георги Марков. Не остава назад и Венцеслав Димитров и особено неговата все още неразведена съпруга. Въобще един здрав политически чадър се разперва над главата на комсомолския активист, културно-масовик, участник в бригадирското движение като член на Централния бригадирски щаб.

„Познавах лично Спас Русев от предизборната кампания на СДС – споделя Петко Симеонов. – Инициативен, контактен, енергичен.“

През пролетта на 1990 г. Спас Русев организира търг на картини и малки пластики в синия салон на „Шератон“. Поканен е почти целият дипломатически корпус. В касата на предизборния фонд на СДС влизат 40 000 лева. („Ама това бяха много пари!“ – ще възкликне по-сетне Петко Симеонов.)

Със съдействието на Иван Станчов Спас Русев организира благотворителна изложба на български картини в Атина. При откриването присъства председателят/президентът на Републиката д-р Желю Желев. Събраните пари отиват в предизборния фонд на СДС.

Спас Русев организира и тенистурнир. На него Мануела Малеева подарява на Димитър Луджев ракетата, с която е победила Мартина Навратилова на турнира „OPEN 90“. (При приключване на спортната си кариера Мануела ще сподели пред столичен всекидневник, че победата над Мартина Навратилова е един от най-приятните моменти в живота ѝ.)

Няма начин при този актив кандидатурата на Спас Русев да бъде пренебрегната. Той е назначен „от раз“, без кадрова справка и без проучване.

Другият кандидат за заместник-директор е Божидар Дръндаров. Той няма препоръчители от щаба на СДС. Поне не е известно някой явно да се е застъпвал за него. Но има висше икономическо образование и минава за печен стопански кадър. Работил е в Катедрата „Икономика на промишлеността“ в АОНСУ. Бил е известно време и заместник-директор на „Винпром“ – София. В АОНСУ е известен повече като побойник, отколкото като научен работник. Понякога в споровете прибегва към аргументите на юмруците си. Поради това е и уволняван.

„Бяхме на един семинар в Пловдив. Божидар Дръндаров трябваше да изнесе някаква лекция. Направи ми силно впечатление, че преди да застане на трибуната, отиде в бара и за нула време гаврътна четири коняка по сто грама. „Сега ще почне да завая!“ – рекох си и взех да го наблюдавам. Нали и аз имах един мрачен алкохолен период в живота си, та знаех добре какво е въздействието. Той се качи на трибуната и започна да говори невероятно смислено и гладко. От този момент ми стана симпатичен.“ Това са думи на Петко Симеонов. Те откриват част от секретите на кадровата му политика. Знайно е, че пътищата на взаимните симпатии са невидими. А понякога и съвсем необясними...

Десетина дни след Спас Русев за заместник-директор на АЧП е назначен и Божидар Дръндаров. Така Петко оплита плета на оперативното ръководство.

Но агенцията като юридическо лице на бюджетна издръжка има и управителен съвет. Той пък се назначава от председателя/президента на Републиката.

През първата година от съществуването си през управителния съвет преминават все хора от сой – политици, юристи, икономисти, депутати, министри, че дори и един бъдещ министър-председател! (Ето списъка: Леа Коен, Александър Янчулев, Марияна Тодорова, Мишо Вълчев, Стойчо Донев, Любомир Попов, Дончо Конакчиев, Кирил Желев, Суави Хаджи, Красимир Стоянов, Христо Марков, Велислава Гюрова, Георги Танев, Светослав Бешков, Любен Беров, Александър Димитров.) Тъкмо затова, че са все от лъв нагоре, заседанията на управителния съвет често се отлагат. (Все не може да се събере кворум.) А когато все пак станат, на тях се обсъжда всичко друго, само не и наболелите въпроси по разпределението на помощите. Ето протокола от заседанието на 14 август 1991 г. Дневен ред. Точка първа: обсъждане на правилник за дейността на агенцията. Точка втора: утвърждаване структурата на агенцията. (Забележете: АЧП съществува от ноември 1990 г. А чак през август 1991 г. се обсъждат ПРАВИЛНИКЪТ и СТРУКТУРАТА ѝ.) Обсъждат се, но не се утвърждават, а се решава приемането им да стане на следващото заседание. Кой знае защо, не е запазен протоколът, от който да се разбере дали на следващото заседание са приети важните документи. Ясно е само, че нарочно или случайно, дълго време се работи хаотично, без правила и регламенти.

По това време около агенцията като насекоми около лампа се въртят някои бъдещи кандидати за слава. Те знаят, че е по-добре да бъдат до извора, т. е. до президентството, за да ги виждат големците, отколкото по долното течение, където никой няма да ги забележи.

Асен Агов след провалите си на извънредния конгрес на Съюза на българските журналисти и на изборите за ВНС (на конгреса е кандидат за председател на СБЖ, а на изборите – кандидат за независим депутат) става публичен рилейшън на агенцията на обществени начала. Отказва щатна заплата. Отказва и хонорари. Но за сметка на това си създава лични връзки от най-висок стопански и политически ранг, които след това ще го тласкат нагоре. Не случайно по-сетне ще тегли заем от Първа частна банка и ще влезе в списъка на кредитните милионери. (След огласяването на милионерите в България той връща заема си, вече сериозно обезценен от инфлацията.)

Васил Гоцев пък ще стане юридически консултант на агенцията. Той също се отказва и от заплата, и от хонорари. Но забатачва агенцията с един нескопосано изработен типов договор...

АГЕНЦИЯТА ЗА ЧУЖДЕСТРАННА ПОМОЩ – ФИЛИАЛ НА ДРУЖЕСТВЕНИТЕ ФИРМИ „АРТЕМИС-6“ и „САТЕЛИТ ДАЙГ“

Спомняте ли си фейлетона на Алеко Константинов „Разни хора – разни идеали“? Героят му мечтае да пипне Солунската митница. „Не ми трябва много: само две години, две годинки да ме оставят управител или оценител на митницата, па ела хортувай ти сетне с мене!...“

Нашите герои не се хаят да бият път чак до Солун. За тях митницата е в София, на „Дондуков“ 2, където е сградата на председателството/президентството на Републиката.

Агенцията за чуждестранна помощ може би никога нямаше да се превърне в „Солунската митница“, ако Министерският съвет не беше взел решение да се комерсиализират помощите. Куриозното е, че тъкмо министър-председателят Димитър Попов, известен с крилатата си фраза: „За Бога, братя, не купувайте!“, парафира протокола от заседанието на Министерския съвет (№ 40 от 20.XII.1990 г.), в който е записано:

„Хранителните продукти, представяни като помощ от Европейската икономическа общност, да се продават в страната по реда и условията за наличните стоки...“

Сиромаш човек – жив дявол! А населението на сиромашката държава? Помощите са безвъзмездни. Предназначението им е да подпомагат закъсалите български граждани. Но ето че правителството иска да изкара нещо от тях, въпреки че в Закона за АЧП няма клауза за монетаризирането им.

Петко Симеонов се изживява като политик. Нито иска, нито пък може да се занимава с досадната счетоводна отчетност. Чувства се едва ли не като лиричния герой от песента: „Аз не знам. И ти не знаеш. Но води ме натам!“ Със замах прехвърля всичко на заместниците си Спас Русев и Божидар Дръндаров. А те сякаш само това и чакат... И двамата кроят планове как да го избудалкат и да приватизират лъвските пайове от помощите на Европейската общност. Докато Божидар Дръндаров е по-потаен (прикрива намеренията си зад паравана на абстрактни научни разработки), Спас Русев е направо открит и дързък. Непробиваемият политически чадър на СДС над него го прави непукист. Не само че не крие връзките си с елита, но непрекъснато ги афишира. Хвали се, че е пътувал в състава на две правителствени делегации до Гърция, че се познава лично със Симеон II и с един от синовете му, че влязъл под кожата на Иван Станчов.

Спас Русев не крие, че е един от основателите на дружествената фирма на граждани (ДФГ) „Артемис-6“, регистрирана през лятото на 1990 г. Предметът ѝ на дейност е свързан преди всичко с изкуството, културата и спорта. В решението за вписването ѝ в регистъра е посочено, че ще рекламира и разпространява произведения на изкуството, художествените занаяти, сувенири, антиквариат и уникати, ще организира ревюта, концерти, културни и спортни мероприятия. Фирмата е със скромни финансови възможности. Уставният ѝ фонд е само 10 000 лева. Две хиляди от тях дори не са внесени. Спас Русев е в Управителния съвет с четири дяла, толкова, колкото има и водещият се за председател Светломир Константинов.

Той пък е известен сред артсредите. През 1990 г. шеф на дружество „Хемус“, което търгува с произведения на изкуството. Официален представител е на „Сотбис“ – Великобритания. Успява да вкара няколко нашумели български художници на акция в Лондон. Но интересът към творбите им е 0,000 на сто.

Постъпвайки на работа в агенцията, Спас Русев не парясва „Артемис-6“. Напротив! Той иска да превърне агенцията във филиал на „Артемис-6“. В края на краищата фирмата му активно е участвала в предизборната кампания на СДС. Защо сега активно да не участва в търговията с помощите?

Петко Симеонов се чувства като в небрано лозе. С неособена охота дава благословията си „Артемис-6“ да поеме почти изцяло първия транш от помощите на Европейската общност. Но съветва своя заместник колкото се може по-скоро да си вдигне чукалата от фирмата. Иначе ще се получи конфузна ситуация – като заместник-директор на АЧП да продава помощите, а като съдружник на фирмата да ги купува!

Спас Русев обещава, че ще напусне фирмата. Но до 21 януари 1992 г., когато се осъществяват най-крупните сделки за милиони-милиони левове, не я напуска. Трудно му е да се раздели с автократизма, с възможността да играе две роли едновременно – на служителя и на клиента!

Той работи в агенцията почти две години (толкова, колкото мечтаеше да работи в Солунската митница Алековият герой). Няколко години след това в една анкета се нарежда в десетката между най-богатите българи. Състоянието му – първоначално натрупано от агенцията, започва да излиза наяве като преяла дървеница. Той живее едновременно и в Англия, и в България. Разполага с движима и недвижима собственост и в двете страни. Панелният му апартамент в жк „Дружба“ е досаден спомен. Сега разполага с разкошен апартамент на пъпа на София, на булевард „Витоша“ 37. Има и луксозен офис с всички екстри на „Позитано“. Има резиденция и офис и в Лондон. Чрез подставени лица държи в ръцете си няколко фирми, регистрирани в чужбина. („Болкан инвестмън“, „Интекс“ и „Амбертън инвестмън“). За разлика от много проспериращи българи той все още не се е развел. Съпругата му Дилияна Русева известно време е счетоводител в Банката за земеделски кредит. А сетне е президент на едноличната фирма „Дилияна“ за търговия с италианска керамика. (В жк „Дружба“ разполага с голям магазин за фаянсови изделия.)

Една от формите на корупцията е да се включи в оборот някакво чуждестранно лице. Собственикът на капитала се представя като мениджър, т. е. като човек, който управлява чужди средства. Спас Русев играе с иранеця Ескандер Малаки, който има австрийско гражданство, а живее в Лондон. Напоследък (1999 г.)

чрез Малаки (фирма „Ложистик“) купува 80 на сто от акциите на „Болкан холидейс“, втората по големина туристическа фирма след „Балкантурист“ с 18 представителства в чужбина.

Подставеният от Спас Русев управител на „Артемис-6“ Светломир Константинов също се облаква. И той сменя жилището си с по-добро. Като човек, отворен към Запада, изпраща дъщеря си да учи във Виена. Става собственик на фирмата за концентрирани сокове „Нутрасуит“.

Тъкмо когато помощите от Европейската общност започват да заливат „Артемис-6“ като океански прилив, фирмата се раздрусва от някои вътрешни стълкновения. Художниците Екатерина Максимова Гецова и съпругът ѝ Кольо Стефанов Гецов, всепризнати майстори в обработката на стъкло и метали, подават молби за напускане. Към тях се присъединява и дъщеря им Росица. Причините? Не са съгласни с идеята да се разшири предметът на дейност на фирмата така, че да обхване и помощите. „Ние се сдружихме в името на изкуството и културата – декларираме. – И искаме да останем верни на призванието си.“ Милите художници! Те знаят, че търговците са изгонени от храма. Но изглежда не знаят, че без търговците не може да има храм!

Спас Русев и Светломир Константинов не страдат от подобни угризения. Те ясно схващат каква е файдата от „Солунската митница“ и насърчават „бегълците“ в наивната им честност. Съдружниците стават по-малко. А това значи по-големи печалби. „Фирмата се запазва със същото име „Артемис-6“ – ще запишат в протокола на Общото събрание. – Тя ще продължава да съществува и да работи с останалите съдружници.“

Спас Русев се заема да постави взаимоотношенията между агенцията и фирмата на договорна основа. За тази цел възлага на юридическия съветник Васил Гоцев да изготви типовия договор. Гоцев, в чиято природа има нещо от сервилността на домашните любимци, се справя „блестящо“ със задачата. Изглежда, е много горд с творението си, защото на всяка страница туря резолюция: „Текстът на договора е съобразен със Закона – 10.V.1991 г.“ и се подписва.

„Договорът не защитава държавния интерес“ – ще констатира по-сетне ревизори и вещи лица. Но каква полза от подобни закъснели констатации?

Спас Русев, който лично посещава Васил Гоцев в дома му, за да получи договора на ръка, бърза да го конкретизира. Петко

Симеонов го подписва. И така всичко влиза в законни рамки. В бързината се пропуска участието на главния счетоводител на агенцията Николайчо Димитров като важна страна от договора. По-сетне ще стане ясно, че пропускът съвсем не е случаен. Главният счетоводител минава за човек на другия заместник-директор. (Назначен е на 11 февруари 1991 г. по предложение на Божидар Дръндаров.) Разбира се, той ще реагира пред ръководството. Но ръководството ще му отговори, че съгласно новия Закон за счетоводството не се изисква подписът му...

Така се започва, неорганизирано и стихийно. Помощите от Европейската икономическа общност пристигат по суша, въздух и вода през широко отворените врати на митническите власти, без да се придружават със сертификати. Веднъж се определят само количествено. Друг път – само стойностно. Разликата (ПЛЮС–МИНУС) е с тонове и десетки хиляди лева. Няма складове. Няма и предварително създадена структура (като Българския Червен кръст например).

Хаосът е повсеместен. При получаването и разпределението на помощите. При остойностяването и осчетоводяването им. При разплащанията. Всичко е формирано на принципа: „Куче влачи, диря няма.“

(По-сетне в мемоарите си ревизорът от Министерството на финансите Димитър Попов ще запише: „Агенцията за чуждестранна помощ се създаде като недоносче.“)

Анархия и междуцарствие се забелязва и в ДГФ „Артемис-6“. След време новата главна счетоводителка на фирмата Хинка Цветкова ще констатира:

„В счетоводните сметки на „Артемис“ има само стойностното осчетоводяване на клиентите, получили стоките, без да е посочено количеството и единичната цена. Не намерих предварителни протоколи, с които АЧП предава на ДФГ хуманитарни помощи. (Как ще намери, като въобще няма такова нещо!) Не намерих и досиетата на клиентите на „Артемис“. Не намерих и окомплектована документация от фактури, ЧМР-та, митнически декларации...“

В стихията на хаоса винаги стават най-големите далавери. За по-малко от година „Артемис-6“ купува на консигнация и препродава милиони килограми месо, масло, сухо мляко, ориз, консерви. (Точното количество никой не може да установи поради нарушени правила на счетоводната отчетност.) Но все пак

се знае, че само през юли 1991 г. в касата на фирмата влизат около 10 милиона лева, а за първите 15 дни на август – 15 милиона лева! (Точно през юли и август 1991 г. един долар се разменя за 17–18 лева.)

Фирмата нараства като корем на чакал, попаднал на добра плячка. Колкото повече милиони левове влизат в касата ѝ, толкова се увеличава и самочувствието ѝ. Фирмата сменява офисите си, преобразува се в колективна фирма „Артемис-6“, сегне в дружество с ограничена отговорност „Артемис“. А по-сетне дори се регистрира като КОНСОРЦИУМ „Артемис“...

Другият заместник-директор на АЧП Божидар Дръндаров пък е свързан, ангажиран с веригата „Сателит дайг“. „Г-н Луканов, кой създаде тази верига?“ – пита депутатът Тошо Пейков на 3 май 1993 г. от трибуната на 36-ото народно събрание. Обръщението крие подозрението, че тъкмо бившият министър-председател има пръст в тази работа. Но въпросът му, хвърлен с арогантна заядливост в общественото пространство, остава без отговор.

Ние също питаме: „Кой създаде веригата „Сателит дайг“? При търсенето на разгадката се лутаме ту към наследството от КОМСОМОЛА (Научно-техническото творчество на младежта), ту към Управлението за безопасност и охрана, ту към Българската индустриално-стопанска асоциация. Имаме чувството, че четем класически криминален роман. Лицата, които се набиват първом в очи, се оказват не тези, за които се представят. Те просто са подставени.

Да вземем например Константин Евстатиев Площакков. Бивш капитан III ранг, командир на подводницата „Победа“. Генералщабен морски офицер от запаса. Бивш редактор в Държавното военно издателство. Приет за член на писателите под силния натиск на началника на Главното политическо управление на БНА генерал-полковник Кирил Косев. Прототип на героя от романа „Циклопа“ на Генчо Стоев. Играещ не много успешно ролята на политически хамелеон след 10 ноември.

Този човек на 7 март 1991 г. отива в Смолян и на бърза ръка регистрира в Окръжния съд три търговски дружества с ограничена отговорност – „Сателит транс“, „Сателит контакт“ и „Сателит борса“. (Когато го моля да включи видеото на спомените си и да ми разкаже по-подробно за ролята си при създаването на „Сателит дайг“, загадъчно ми отговаря: „Аз като генералщабен

офицер знам, че колкото по-малко знам, толкова по-дълго ще живея.“)

Или да вземем например Иван Дончев Хитов. Художник приложник. Внук на Панайот Хитов. Бохем. Той посещава Смолян на 1 април 1991 г. и регистрира наведнъж 28 фирми с ограничена отговорност. (Всичките са „Сателит“ – „Сателит Арт“, „Сателит агробанк“, „Сателит консулт инженеринг“, „Сателит агро“, „Сателит банк“ и пр.)

На 23 април 1991 г. друго подставено лице, Иван Петров Иванов, регистрира също в Смолян осем фирми с марката на „Сателит дайг“. (Някогашни служители от веригата твърдят, че е бивше ченге. Въпреки усилията ми не можах да го идентифицирам.)

Механизмът на тази поголовна регистрация е един и същ. Молба. Типов учредителен договор. Протокол за разпределение на дяловете. Обикновено „Сателит дайг“ в София има 95, 97 или 99 дяла. А останалите са за ръководителя на дружеството, т. е. на подставеното лице. При това „Сателит дайг“ в София не внася пари. А бутилки „УЗО“, доставени по съмнителен начин от Гърция. Фирмата за счетоводни услуги „Счетобаланс“ в София издава експертно заключение за количеството и стойността на УЗО-то. По този начин се оформя т. нар. апортна вноска.

Почти веднага след регистрирането се завъртява въртележката на пререгистрирането. Преглеждайки делата днес от дистанцията на времето, човек има чувството, че наблюдава някакъв волейболен мач, където играчите постоянно сменят местата си.

Всички дружества са регистрирани и пререгистрирани от един и същ съдия – Лилян Сираков. В 37-ото народно събрание той е избран за депутат от листата на БСП. Нещо повече – избран е за председател на парламентарна комисия. Дали това не е израз на някаква благодарност?...

Масовата регистрация точно съвпада по време с масовото подпомагане на България от страна на Европейската икономическа общност. Очевидно „Сателит дайг“ се подготвя добре за ударите, които ѝ предстоят.

Разбира се, корените на „Сателит дайг“ са много по-дълбоки. Първом се появява на бял свят командитното дружество „Сателит дайг–Данаилов“ (1989). После – Акционерното дружество „Сателит дайг“ (1989). А след това и дружествената фирма на граждани (ДФГ) „Творчески комплекс „Сателит дайг“ (1989).

Предметът на дейност непрекъснато се раздува. В началото е свързан с изработването на архитектурни проекти и проекти за водопроводни и канализационни мрежи, както и с научноизследователска и развойна дейност в областта на електрониката. Включена е и рекламата, аудио-музикални експозиции, художествено-пространствени оформления, временни и постоянни украси, сценично осветление и ефекти. По-сетне дейността обхваща целия материален и духовен спектър на живота. (Занимава се с всичко, което не е забранено от закона.) Създава се дори фондация „Сателит дайг“, за да може да изсмуква част от средствата на АЧП, отпуснати за болни, които се лекуват в чужбина.

Официален създател на тази бизнесструктура е Александър Кръстев Данаилов. Той е и едноличен собственик на капитала. Учил е кинорежисура, но не е доучил. Това не му пречи да се смята за режисьор и да изпълнява поръчки на Студията за игрални филми „Бояна“ и Студията за телевизионни филми „Екран“. Скачен е с приятелски и роднински връзки с червената номенклатура. Племенник е на началника на личната охрана на Тодор Живков и заместник-началник на УБО полковник Тодор Кайджийски. А това по времето на тоталитаризма е магически ключ за вратите на кариерата му. От 1985 до 1988 г. е художествен ръководител на Центъра за аудиовизия на Информационно-консултантския комплекс „ИКО“. (По-сетне ще се хвали, че тъкмо в този център на Огнян Дойнов е усвоил някои от тънкостите на бизнеса. „Там разбрах какво значи борса, мениджмънт, маркетинг.“ Там разбира и какво значи предприемачески дух.)

В „Сателит дайг“ се събират хора от едновременната червена номенклатура. Или набързо пребоядисани бекапари. Един от най-важните фактори в сянка е чичото, разбира се, Тодор Кайджийски. Той изпълнява ролята на кадровик. Известен е сред служителите с прякора Тихата стъпка.

Чудно ли е при това положение, че другият заместник-директор на Агенцията за чуждестранна помощ Божидар Дръндаров – човек от икономическата катедра на АОНСУ, през която са преминали много от стопанските кадри на страната, подава ръка тъкмо на „Сателит дайг“? Той не пречи на колегата си Спас Русев да протезира, фаворизира и закриля „Артемис“. (Щом като всичко става на тъмно, без правила и конкурси, защо да не се възползва от ситуацията?) Но и Спас Русев няма да пречи на

Божидар Дръндаров да облагодетелства „Сателит дайг“. Двамата като че ли сключват помежду си негласно споразумение да не накърняват интересите си.

Божидар Дръндаров успява да отблъсне конкурентите – Софийската стокова борса и Централния кооперативен съюз – и да запази периметрите почти единствено за „Сателит дайг“.

Досуц като Спас Русев той конкретизира типовия договор на Васил Гоцев. Прибавя, разбира се, и някои нови клаузи в интерес на „Сателит дайг“. Най-очевидно е задължението на агенцията предварително да плаща посредническите възнаграждения. (На 18 септември и 9 октомври 1991 г. съгласно договора Агенцията превежда на „Сателит дайг“ 2 550 000 лева.) Фирмата се задължава на всеки десет дни след постъпване на сумите от брокерите да се отчита пред агенцията – нещо, което въобще не се спазва!

Божидар Дръндаров не само конкретизира договора. Той го и подписва като страна от името на агенцията. По този начин значителна част от помощите на Европейската икономическа общност (а това са милиони килограми царевица, ориз, месо, сухо мляко, консерви) преминават през „Сателит дайг“.

В края на 1991 г. Божидар Дръндаров напуска агенцията. И къде, мислите, че отива на работа? Естествено, в „Сателит дайг“. Там го посрещат като бог. Поднасят му в жертва дружеството на Константин Плошаков „Сателит транс“. Той заменя предмета му на дейност с борсови и брокерски операции в областта на селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост. Прекръства го в „Софийска селскостопанска борса“...

„ЧЕСТНИТЕ“ ЧАСТНИЦИ

От поредицата документални филми „Планета на животните“ в съзнанието ми се е запечатил следната картина. Африканска савана с чадърести дръвчета и остра суха трева. Няколко чакала ожесточено разкъсват трупа на антилопа, като се зъбят помежду си за по-голяма мръвка. Недалеч от тях са накацали лешояди и търпеливо изчакват пирът им да свърши. Нали и те са живи твари. Трябва да оберат „трохите“ от трапезата.

Нещо подобно става и в Агенцията за чуждестранна помощ. След като колективните фирми на гражданите „Артемис-6“ и „Сателит дайг“ издуят хълбоци от преяждане, идват еднолични-

те търговци. Те също са настървени от амбицията да „кльвнат“ колкото се може повече. Нищо, че съотношението на едните към другите е приблизително 100 към едно.

Че това е така, се вижда от малкото запазени справки за получените и разпределени помощи. Пример: ДФГ „Артемис-6“ получава в един ден 1790 тона масло. В същото време едноличният търговец Иван Иванов от Пазарджик (фирма „Голдън сън“) получава 20 тона масло. Борса „Сателит дайг“ получава в един ден 159 тона сухо мляко на прах. В същото време едноличната фирма „СЕФТ-М“ от Пловдив на Константин Маджаров получава тон и 159 килограма. (Тази фирма, след като продава помощи за 13 милиона лева, изиграва номера с обявяването си във фалит.)

Чет нямат фирмите лешояди, напълнили гушите си от Агенцията за чуждестранна помощ. (Само изброяването им ще заеме повече от една страница.) Все пак тези фирми пълнят птичи гуши, нали? Те са по-малки от тумбаците на споменатите хищници.

И техните шарлатании са по-незначителни, дори забавни. Ето да се спрем на митарствата на Елена Стоянова Симеонова, президент на едноличната фирма „Кара Озарис“ – Велико Търново. (Впрочем оказва се, че тази фирма няма нито съдебна, нито данъчна регистрация.) Елена, сиромашката, бие път чак до агенцията в София, за да види как двама представители на „Родопа“ в Шумен и столицата се карат за някакви си 18 379 килограма замразено телешко месо, дарено от Франция. В случая тя се явява третият, като героя от поговорката, който печели. Уговаря шофьора от СО „МАТ“ в квартал „Хаджи Димитър“ Иван Бучински да закара месото направо в Казанлък. В суматохата, естествено, пропуска да го заплати. Но за сметка на това получава от месокомбината в Казанлък 183 790 лева. Сумата е малка, разбира се, в сравнение с милионите, които получават „Артемис-6“ и „Сателит дайг“. Но тогава с тези пари е можело да се закупят три средно големи апартамента.

Или да вземем другата ѝ дребна шашмалогия. Купува от хладилния склад „Узана“ ООД – Габрово, 55 700 килограма замразено говеждо месо от помощите, по 8 лева килограмът. И веднага го препродава като телешко по 10 лева. И какво печели от това? Някакви си 111 хиляди и 400 лева!

Митарствата пък на Петър Петров Карабочев от Панагюрище заслужават да залегнат в основата на сценарии за кинокоме-

дия. Той посещава 58 училища и детски домове и получава протоколи за безвъзмездно предаден им ориз срещу обещанието, че след няколко дни ще им го достави франко. Интересно! Как ли е омайвал възпитателите, учителите и директорите (повечето жени)? Как ли е променял образа си, за да им вдъхне доверие в аванс? Синът на Нептун Перей ряпа да яде! Нашият човек по този начин успява да присвои 275 550 килограма ориз, без да предаде от него и трошка на измамените заведения. (Тези килограми агенцията отчита като предоставена безвъзмездна помощ.)

Не може да се отрече, че и Елена Симеонова, и Петър Карабочев полагат известен труд, за да получат пари или натура. А какво да кажем за фирмите, които обсебват милиони заради игрите с десетичните точки. Стоковата борса „Оупън маркет“, наследница на „Сателит дайг“, вместо 1 милион 352 хиляди и 592 лева от продадена царевица превежда на агенцията само 135 хиляди 259 лева и 20 стотинки. Десетичната точка е мръднала един ред наляво. Цената на това мръдване е 1 милион 217 хиляди 332 лева и 80 стотинки! (Най-често с десетичните точки маневрират фуражните заводи в Дулово и Яна.)

По това време в агенцията се появяват и „честните“ частници Георги Агафонов и Валентин Моллов. По-сетне те ще станат „крупни“ индустриалци и ще влязат в мащабната схема за източването на пари. Ще създадат банки, финансово-брокерски къщи, застрахователни дружества, вестници, радиотелевизионни компании. Ще бъдат учредители на Конфедерацията на едрите индустриалци „Г-13“. Журналистите помияри ще танцуват около тях, ще им пеят песни и ще ги превръщат в символи и икони.

В едно интервю във в. „Дума“ (1994 г.) Агафонов се самопредставя:

„Тридесет и три годишен съм. Зодия „Лъв“. Имам син на 10 години и половина, уча го сам да си изкарва хляба. Пратил съм го да продава сладолед. Занимавал съм се със спорт – бил съм борец, което сега е мръсна дума. Обвинявали са ме в какво ли не – пране на червени, пембени пари, търговия с оръжие. Аз съм абсолютен работохолик – работа по 20 часа в денонощието.“

В друго интервю във в. „Труд“ (1997 г.) споделя:

„В мен тече кръвта на донски казак. И винаги, когато съм заплашен, получавам пълна мобилизация и мога да тръгна срещу танкове. Никой не може да ме уплаши.“

Георги Агафонов охотно разказва за началото на бизнескариерата си, като доверява, че е един от създателите на „Мултигруп“, консорциума „Перун“ и банка „Славяни“. Но кой знае защо, пропуска да спомене за прощъпалника си – бургаските фирми „Интерклима“ и „Агромодул“ (1991 г.), които се занимават със селско стопанство, транспорт и туризъм. Нищо не казва и за „Си Джи Ей Интернешънъл“, регистрирана на 26 ноември 1991 г. („Джи Ей“ – GA – букви от английската азбука, инициали на името на Георги Агафонов). А тъкмо тези фирми осъществяват бизнесдела с Агенцията за чуждестранна помощ.

Георги Агафонов започва да работи с агенцията предпазливо. Отначало купува помощи от „Артемис-6“ и ги препродава. Сетне успява да се освободи от посредничеството и започва да получава стоките направо от складовете на агенцията. Купува ги на социални, а ги продава на свободни цени. От това по-добър алъш-вериш – здраве!

Бързо намира своята ниша – главно в селскостопанската продукция. (Царевината, дарена от САЩ, и оризът, дарен от Италия.) За да се справи с тоновете продукти, регистрира фирми на жена си и на роднините си. („Азания“ на Марийка Агафопова, „Хела“ на Христо Агафонов и др.) Създава, така да се каже, собствена дистрибуторска мрежа.

Големият му удар е програмата „Сеитба-92 – пролет-есен“. Тя предвижда да се закупят и предоставят на частни земеделски стопани семена за пролетниците и есенниците, както и необходимите торове и препарати за третирането им. Агенцията поема 60 на сто от разходите, а частните стопани – 40 на сто. Определен е лимит за двете сеитбени кампании на АЧП над 100 милиона лева.

Не се обявява търг за дистрибутори. Те се намират по втория начин. „Възприет бе моделът чрез допитване и покана на фирми, имащи отношение към подобен род дейност“ – четем в отчета на групата, трудила се по осъществяването на програмата. Работите, разбира се, така се подреждат, че Георги Агафонов получава покана да стане национален дистрибутор. Фирмата му „Си Джи Ей интернешънъл“, наричана за краткост „Агроплод“ в договора, поема изцяло закупуването и доставката на семената и посадъчния материал.

Какво печели Георги Агафонов? Две на сто от стойността на семената и семенния материал. А това прави 27 милиона лева,

които са внесени по сметката му в Силистренската банка. Дистрибуторът печели и от други неща: от транспорта (има замразена прелиска по този въпрос в Градската прокуратура – София), от постоянно увеличаващия се брой на желаещите да ползват бонификацията, които, за да се вредят, бутат по нещо сухо от играта с талоните заявки (Ти на мене, аз на тебе!), от завишаване на цените на семената и семенния материал (констатирано е в 12 участъка) и пр.

Другият „честен“ частник Валентин Моллов заявява в едно интервю във в. „Поглед“, че дейността му е винаги прозрачна. Нещо, което не отговаря на истината. Тъкмо при него прозрачността е дефицитен артикул. Повечето от делата му тънат в мъгла. Видимостта им е къса. За тях все още няма всепроникващи лъчи. Много журналисти нищят живота му. Спират се дори на многобройните му хобита – хубави жени, луксозни коли, дрехи само от „Сър Антъни Фере“, китайска кухня и пр. Но никой не пише за бизнеса му с Агенцията за чуждестранна помощ.

Как Моллов се появява в агенцията, не е известно. Може би да е получил покана от създателя на „Сателит дайг“ Александър Кръстев Данаилов. Нали двамата по едно и също време са работили заедно в подведомствената на Огнян Дойнов Българска индустриално-стопанска асоциация. (Моллов е бил административен директор, а Данаилов – шеф на центъра за аудиовизия.)

А може би да има някаква особена връзка с Петко Симеонов. Фактът, че Петко Симеонов отпуска безвъзмездно 400 хиляди лева на Съюза за стопанска инициатива на гражданите, който е творение на Валентин Моллов, без да се интересува от мнението на Управителния съвет, говори много. Заповедта за предоставянето на тези пари е от 7 февруари 1992 г. „Сумата е отклонена от средствата за хуманитарна помощ, без изричното указание на дарителите – четем в един ревизионен акт. – Бордерата са осчетоводени в задължение на сметка 644 – извънбюджетни разходи, без данни за разходването им. Тази сума е щета за агенцията.“

Валентин Моллов не се задоволява само да взима пряка помощ от нуждаещите се от помощ. По различно време фирмата му „Моллов“ – София, бул. „Руски“ 31, получава консерви с домати и месо, сухо мляко, сирене, портокали за милиони лева. И тук, както при Георги Агафонов, цените при покупката са социални, а при продажбата са свободни. Какво печели от това, само той си знае.

Валентин Моллов правилно отбелязва в едно интервю пред Алексения Димитрова: „Политиците идват и си отиват, бизнесът остава.“ Политикът Петко Симеонов в края на краищата си отива от агенцията. А бизнесменът Валентин Моллов остава.

Връзките на „честния“ частник с АЧП продължават и по времето на Емилия Масларова. Тя решава да подпомогне закъсалата ликвидност на банка „Моллов“, като събере парите на агенцията в нея. (Сметките са две – бюджетна – 161210000041, и извънбюджетна – 1000041911. А парите са 236 445 599 лева.) Независимо от жеста на директорката, банката изпада в несъстоятелност. Изплашена за парите, Масларова предприема рискован ход – продава сметките на варненската фирма „Агростикс“, като губи от тях близо 90 милиона лева...

Агенцията за чуждестранна помощ е свързана и с една КРИМИНАЛНА ИСТОРИЯ

Става дума за реекспорта на хуманитарни помощи. Пръв съобщава за това „Демокрация“ в броя си от 6 септември 1991 г. Вестникът изнася, че с турския кораб „Догрьо“ са заминали за Ирак 135 тона сухо мляко. „На пристанището „Дружба“ във Варненското езеро стои на рейд турският кораб „Хасламак-1“. На борда му се намират 200 тона сухо мляко от помощите. Млякото се експедира от колективната фирма „Як“ – София, ул. „Шмидт“, бл. 5-В – Кюркчиев. Получател е тежеранска фирма.“

Финансовите ревизори Андон Трайков, Георги Стойков и Димитър Томов от Столичното управление „Държавен финансов контрол“ констатираат, че 100 тона масло от социалните помощи е изнесено от склада в Бойчиновци от фирма „Озарис-2000“ – София, през 1991 г. чрез митницата на аерогара „София“. Ревизорите са изпратили писмо до началника на митницата (името му не се съобщава) с молба да им бъдат предоставени копия от документите по износа. Но началникът си е направил оглушка.

През 1993 г. заедно с депутатата от СДС Нино Ставров посещаваме Хасково и гранично-пропускателния пункт Свиленград. Отиваме за едно (кои фирми имат привилегията да търгуват точно на граничната бразда), а се натъкваме на друго – реекспорт на мляко на прах.

Председателят на Българския демократичен център в Хасково инж. Е. Георгиев ни връчва справка за износа на около 720

тона сухо мляко. (Справката е изготвена по митническите декларации, които са запазени.)

Дружествената фирма „Туристснаб комерс“ – палата № 9 на Панаирния град в Пловдив, на 20 октомври 1991 г. е изнесла 252 тона мляко на прах. (Приложени са 14 митнически декларации и регистрационните номера на 14 тира – всичките от Пазарджик, които са минали през митническия пункт Йовково на районната митница Свиленград.)

Фантомната фирма „Надим трейдинг“ с адрес София, хотел „Витоша“, стая 1822, е изнесла 340 тона сухо мляко. Фирмата веднага след успешния удар се е изпарила. Но митническите декларации и регистрационните номера на тирове се съхраняват. (Те също са от Пазарджик.)

Председателят на Българския демократичен център ни предава папката с документите. „Тук официалните власти не се интересуват от този въпрос – казва ни с тъжен укор. – Сякаш е наложено ембарго от най-високо място...“

С Нино Ставров посещаваме шефа на стопанската полиция в София. Показваме му папката с документите, очаквайки, че нещо в него ще трепне, че веднага ще разпорежи проверка. Нищо подобно. Най-безучастно ни съобщава, че въобще не е запознат със случая „Митническите декларации и регистрационните номера на търговете са добра следа – твърдим. – По нея може да се тръгне.“ Той не се вдъхновява от идеята ни. Отговаря ни съвсем служебно: „Нямам сигнал!“

Посещаваме прокурора от Главната прокуратура Ангел Ганев, шеф на следствения надзор. И той нищичко не знае по въпроса. И той няма сигнал и не може да предприеме нищо.

А се оказва, че има не сигнал, а цяло сигналище!

С писмо от 17 февруари 1992 г. Петко Симеонов моли министъра на вътрешните работи Йордан Соколов „да се направи проверка на всички гранично-пропускателни и митнически пунктове в страната“.

Писмото се придружава от справка за събраната информация. Става ясно, че в реекспорта са забъркани хасковските еднолични фирми „Диамант“, „Каданс“ и „СиДД“. Те са закупили млякото от едноличната фирма „Милев“ и са го продали на ДФ „Бултурист“, която го е изнесла.

„ДФ „Бултурист“ е регистрирана в Хасково. Неин президент е небезизвестният Тенчо Христов Тенев. Седалището на

фирмата е в Хасково, ул. „Васил Коларов“ 18, а представителството ѝ в София е на бул. „Витоша“ 18. (Тук представител е Васил Тодоров Василев.) От 27.I до 1.II.1992 от Харманли са изнесени 250 тона мляко за Саудитска Арабия. Върху всяка торба са лепени допълнително етикети, че е българско производство.“

Писмото потъва в бездънния архив на МВР. А информацията е предадена на секретаря Петко Ангелов. Не е известно МВР да е предприело нещо сериозно по въпроса.

По-сетне се натъквам на една докладна на началника на Главно управление „Митници“ Христо Кулишев до министъра на финансите Иван Костов. По заповед на министъра той лично прави проверка на митническите документи на фирмите „Б. Н. К. – ООД“, „Голден импорт-експорт“, „Уест стар“, „Джема“ и „Викторекс“, свързани с вноса, транзита и *реекспорта* на чуждестранни стоки през 1991 и 1992 г. Главният митничар не се натъква на износ на помощи. (Това не е било и задачата му.) Но се натъква на обстоятелството, че бившите държавни канали за контрабанда в трети страни още си съществуват. Само че вече са приватизирани от бивши служители на МВР, „Кинтекс“ и др. Хората от Хасково твърдят, че най-голямото количество мляко на прах от помощите е преминало тъкмо през тези канали.

Тази чисто българска криминална история с реекспорта на млякото се подема от западния печат. В редица вестници излизат съобщения, че България продава млякото на прах на Ирак, Израел, Румъния и други страни.

Въпросът каца върху рамото на Сметната палата на Европейската икономическа общност. За разлика от нашите компетентни органи, които вкупом си затварят очите, палатата проявява интерес към случая. Изпраща двама свои представители (г-н Фридман и г-жа Караджова) да проверят на място как стоят нещата. Те се срещат с министри от кабинета на Филип Димитров и с официални представители на хранително-вкусовата ни промишленост. Срещат се и с новия директор на агенцията Стефан Чанев. Той е поканил на срещата и двамата бивши заместник-директори Спас Русев и Божидар Дръндаров. Но те са отказали с мотива, че имат друга, много по-важна работа.

Представителите на Европейската икономическа общност поставят директно въпроса: „Как бихте обяснили случая с износа на сухото мляко?“ Чанев обяснява, че случаят е кримина-

лен и че агенцията няма нищо общо с него. „Фирми, които са закупили сухото мляко за продажба на населението, са злоупотребили.“ Мъчи се да внуши, че това не е правителствена политика, а политика на криминално действащи лица.

Ето някои извадки от стенограмата на разговора.

Фридман: Знаете ли имената на фирмите? Има ли между тях чуждестранни фирми?

Чанев (Заобикаля прекия отговор, защото не знае имената): Фирмите са само български. Има замесени служебни лица от митницата.

Фридман: Западната преса коментира, че за реекспорта отговорност носи и Европейската общност?

Чанев: Вината е изцяло българска. Сухото мляко не е изнесено като сухо мляко, а като друга стока.

Фридман: Интересува ни дали стойността на изнесеното сухо мляко е постъпила към вашия фонд?

Чанев: Да, платено е на цената, определена от АЧП. Имаме да събираме за него още 36 милиона лева.

Фридман: Знаете ли отделната стойност на млякото?

Чанев не отговаря на въпроса.

Неофициално г-н Фридман изразява мнението си, че България, изглежда, няма нужда от помощи. Вероятно подобно мнение е изказал и в доклада при завръщането си в Брюксел, защото след историята с реекспорта помощите от Европейската общност започват рязко да намаляват...

III

Да се върнем в кулоарите на парламента.

Велислава Дърева още е обсадена от журналистическото войнство. Да се чуди човек, откъде това „врабче“ (според определението на Стефан Продев) вади такава енергия! Карам я да закрие най-сетне своеобразната си пресконференция.

Долу в барчето ѝ разказвам за „бомбата“ на Стефан Чанев и за реакцията на депутатите. „Не им вярвай много! – казва тя по адрес на народните избраници. – Свързани са с корупцията като рибата с водата!“ Ще ми се да ѝ възразя. Но появата на Нора Ананиева ме разсейва.